

Sethúsakreppa!

TILFEINGISKREPPA, marknaðar- og prískreppa, kapitalkreppa og strukturreppa. Hetta eru nøkur av orðunum, sum eru nógv brúkt í seinastuni til tess at avmynda teir stóru trupulleikar landið er í. Og enn eitt orð er við at nú við at vinna frama, og tað er sethúskreppa.

TAÐ hevur leingi ligið í luftini, at fyrr ella seinni fór kreppan eisini at raka sethúsamarknaðin. Skuldin í sethúsum er í dag 5,5 mia. kr. og er her talan um pengar, sum fleiri túsund føroyskar familjur skylda peningstovnum og grunnum.

TRUPULLEIKARNIR í samfelagnum við vaksandi arbeiðsloysi hava gjørt, at fleiri og fleiri klára ikki sínar lánskyldur. Politikararnir hava heitt á bankarnar um at lækka rentuna, men hesum ynski vilja teir ikki ganga á móti. Umboð fyri peningastovnar vísa ístaðin á, at tey eru sinnad at tosa við hvønn einstakan skuldara og vita, hvat kann gerast. Eisini hava tey víst á, at landið eigur ikki at leggja so nógv avgjöld á fólk, at tey klára ikki sínar skyldur eitt nú mótvægis peningastovnunum.

ARBEIÐSLOYSIÐ tykist framvegis at vaksa. Nógv virki eru latin aftur og vit vita ikki, hvørji lata upp aftur og nær. Hetta gera bara bankar og útlendsku kreditfeløgini. Tað er nú upp til hesi, um fólk skulu koma aftur í arbeiði her á landi. So einfalt er tað. At biða við at sanera hesi virki við vón um at selja fyri nógvan pening er líka so burtur við sum at royna at selja sand í Sahara. Tað almenna hevur so sanniliga tikið sín part av saneringini við teimum mongu vøðaldunum, sum eru vordin effektiv.

HVØR av øðrum liva má verður mangan tikið til. Og hetta líknisi hóskar væl til tíðina í dag. Lata virkini ikki upp aftur, so ávirkar hetta eisini møguleikarnar hjá fólk at gjalda sín sethúsafán. Ella sagt øðrvísi: Fyri at kunna gjalda sín lán mugu fólk hava arbeiði. Støðan hjá peningastovnunum og útlendsku kreditfeløgum er alt annað enn hugalig. Men hesi hava sum er buktina og báðar endar. Tað ræður tí hjá teimum um nú meira enn nakrantíð at sigga veruleikan í eyguni. Tað eru tey, sum eiga næsta leik. Men heldur tað almenna fram við at leggja nýggj avgjöld og hægri skatt á fólk, so verður eingin næsti leikur, heldur ikki hjá bankunum. Tí tá hevur samfelagið longu sett Palleba í skák mót.

VÆL vita vit, at talan í mongum er um eina telsing millum peningastovnar og landskassan. Hvussu nógv vilja peningastovnar góðtaka at missa og hvussu nógv landskassin. Hvør hevur longu mist mist nokk og hvør er førur fyri at missa meira! Hvussu nógvur yekabyrðar kunnu leggjast á fólk afturat osfr.

BÆÐI peningastovnar og kreditfeløg hava valt at biða. Tey víðgæra mál fyri mál. Sjálf andi ber til at biða og biða og liva í vónini um, at gongdin skjótt fer at venda til tað betra. Men hvussu leingi støðan fer at standa við og versna vita vit ikki. Tað kann vera um eitt ár, tað kann eisini taka 5-10 ella 15 ár. Og til ta tíð hava bæði peningastovnar og kreditfeløg biðað ikki bert øll onnur í hel, men eisini seg sjálvi. Tá er einki vunnið men alt tapt. Tað er henda veruleikan peningastovnar og kreditfeløgini mugu sigga í eyguni nú og taka avleiðingarnar av.

HVAT mongu virkjnum í eitt nú

fiskiðnaðinum viðvíkur er svarið einfalt. Landsstýrismaðurin Tummas Arabo segði tað so greitt og ærligt, sum tað kundi sigast. Føroysku bankarnir eiga at fara til Danmarkar og gera eina skilagóða saneringstæltan saman við kreditfeløgnum, soleiðis at virkini sleppa av við meginpartin av síni skuld og kunnu byrja av nýggjum. Tað er greitt, at støðan hjá bankum og kreditfeløgum kann metast sum eitt tveggjað svørð, tí hesi koma at missa undir øllum umstøðum. Tvínnir eru kostirnir, hvørjin er mjúkur. Jú so er, men skulu vit lita inn í framtíðina og framhaldandi gera tað liviligt á hesum klettum, so mugu teir velja og ikki biða longur.

FØROYSKU peningastovnar mugu gera sær greitt - og tað vita teir sjálvi - andi longu - at fáast kreditfeløgini ikki til at sleppa skuld í fiskiðnaðinum, soleiðis at fólk kunnu koma í arbeiði aftur, so fer hetta heilt skjótt - ja kanska longu í vár - at raka teir sjálvar tvífalt so hart. Vinnulivsboomerangin fer at koma sendandi við ómettaligari ferð og knúsa allan sethúsamarknaðin. Tá verða nevnliga so mong arbeiðsleys, at ikki bert nøkur hundrað men fleiri túsund sethús fara á tvang. Og hvat skulu peningastovnar gera við fleiri túsund sethús - hvør skal keypa hesi!

HIGARTIL hevur gongdin verið tann, sama mynstur sum tað millum virkini og kreditfeløgini. Hesi vilja ikki selja virki uttan at tey fáa væl burtur úr. Men spurningurin er um tey í heila tikið sleppa av við virkini, um tey ikki lata tey fara fyri lágan prís! Og hetta kann so eisini skjótt bliva støðan viðvíkjandi sethúsum. Vit eru longu komin hartil, at bankarnir fáa ikki meira enn eitt vist fyri húsinu, sum teir krevja á tvingulssølu. Spurningurin er so nær tann lutan kemur, tá botnurin fer undan

sethúsamarknaðinum tvs. at tað verða so mong, sum ikki klára sínar skyldur, at bankarnir koma at brenna inni við kanska túsundtals húsum!

HETTA er eingin løtt støða, heldur ikki hjá bankunum, kanska serliga tí at teir hava ikki lagt upp fyri at avskriva uppá sethús. Spurningin er tí, hvussu vit kunnu fyrbyggja eitt skræðl á sethúsamarknaðinum og hvat vil eitt tilfíkt skræðl siga. Bankarnir hava higartil sagt nei til at lækka rentuna. Tað halda vit vera skeiðt av teimum. Men spurningurin er um hetta er nokk. Koma fólk ikki aftur í arbeiði og kreppan av álvara eisini fer at reka størsta fólkabygda økið í landinum, Havnina, so verður helst ringt at fyrbyggja einum skræðli á sethúsamarknaðinum. Bankarnir eiga helst at umhuga at avskriva uppá sethúslán, um so er at teir hava pengar tøkur til tess. Um hetta kann gerast yvir ein kamb er ilt at siga. Neyvan. Men so mugu teir meta um, um teir kunnu skera burtur tey toppin av lánunum í húsum, sum vórðu bygd í teimum yvirupphitaðu tíðunum við heilt ónormalum prísnum.

BANKARNIR siga, at teir tosa við hvønn einstakan húsaeigara um støðina. Hetta er sjálvandi gott um hetta ber í sær, at fólk ikki missa sín hús. Men tann áhugaverdi spurningurin er, nær støðan gerst vónleys hjá einum stórum tali av húsaeigarum. Hvat gera bankarnir tá. Fyri at fyrbyggja avleiðingunum áttu teir nú at umhugað at lætt um hjá húsaeigarunum so ella so. Ein rentulekking kundi verið byrjanin. Vísið nú ein vilja, hetta skylda til landi sum fólk.

Frá Heimamissionini

Arbeiðsleys og eftirlønt til arbeiðis í Nesvík

Leguhúsið í Nesvík

Nú verður arbeiðið byrjað aftur í Leguhúsinum í Nesvík. Brúk er fyri øllum, ikki minst arbeiðsleysum og eftirløntum, ið nú kunnu hjálpa til um dagin.

Eftir at hava ligið stilt í góðar tveir mánaðir, er tað sjálvboðna arbeiðið byrjað uppá Leguhúsið í Nesvík. Arbeitt verður aftur hesa

ferð eftir somu skipan, ið hevur verið galdandi frammanundan.

Arbeiddsskráin fyri sjálvboðna arbeiðsmegina í Nesvík í hesum hálfvárum er nú lögð. Eins og í fjør, so er arbeiðið bytt sundur á tann hátt, at fólk úr einum ávisum øki í landinum er til arbeiðis ávísar tíðir.

Nógv eftir

Enn er nógv eftir at gera, bæði innan- og uttandura í Leguhúsinum. Brúk er tilskil fyri so nógvum fólk sum møguligt, ið vil hjálpa til um dagin og um kvøldið. Bæði handverkarar sum ikki handverkarar eru vælkomnir, tí at brúk er fyri nógvum hondum.

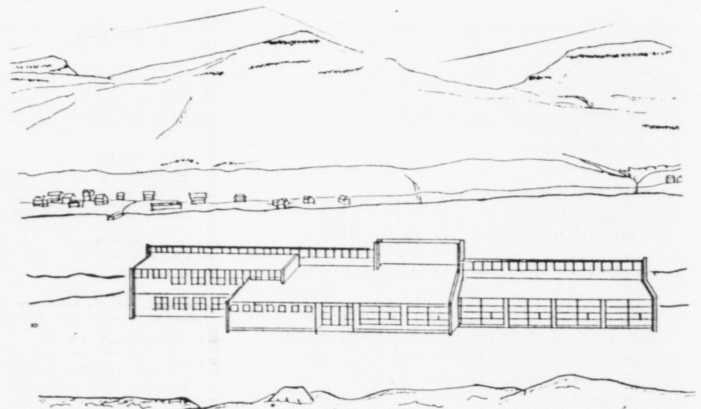
Ætlanin er at gera Leguhúsið so mikið liðugt, at tað kann vígast 1. mai í ár, í sambandi við at Ársmótin hjá Heimamissionini verður hildið í Leguhúsinum í Nesvík.

Eisini um dagin

Sum nakað nýtt, hava fólk nú eisini møguleika til at taka sjálvboðið arbeiði á seg um dagin.

Hetta skuldi givið m.a. teimum, ið eru arbeiðsleys og eftirløntum møguleika til at brúka dagin til nakað skilagott, um áhugi er fyri tí.

Tey, sum bjóða seg til at arbeiða um dagin, koma serliga at taka sær av tí, ið er

uttan um Leguhúsið, tí tá er ljóst. Um veðrið ið ikki er til vildar, er nógv at taka hond í inni í húsinum. Tey, sum ynskja at arbeiða um dagin, verða biðin um at siga frá hjá Arnholte Olsen, tlf. 47479, ella á Heimamissionskrivstovuni í Nesvík, tlf. 22533.

Arbeiðin verður ikki heilt liðugt í hesi sýftu, men ætlanin er at hava 6 summar-

legur í ár í Leguhúsinum, og roknað kann við at umstøðurnar verða munandi betri í ár enn í fjør.

Ymiskt á skránni

Annars er ætlanin at nýta Leguhúsið í Nesvík til ymisk onnur tiltøk, eitt nú verður summariþíllskúlin hildið í Nesvík í ár, soleiðis verður væntandi skipað fyri ungdomslegum og

øðrum tiltøkum í heyst og næsta vetur.

Skipanin við tí sjálvboðna arbeiðinum og arbeiði sum heild í Leguhúsinum hevur gingið sera væl og stórir áhugi vísir seg at vera millum fólk at fáa húsið liðugt, stendur í tíðinda-skrivi frá Heimamissionini.